

Respectprotocol tegen pesten 2025-2026

Kindcentrum De Meander

Weth. Bergerweg 2d
9406 XP Assen
T 0592 - 820 540

 administratie@sbodemeander.nl
 www.sbodemeander.nl

plateau

Kindcentrum De Meander

Speciaal basisonderwijs

Respectprotocol tegen pesten

School en ouders moeten samenwerken om pesten structureel aan te pakken, door:

- ◇ bewustwording
- ◇ heldere gedragsregels en
- ◇ actieve betrokkenheid van docenten en ouders
- ◇ door het creëren van een veilige en inclusieve schoolcultuur,
- ◇ het stimuleren van weerbaarheid bij kinderen en het
- ◇ inzetten van effectieve anti-pestprogramma's

Alleen dan kan de vicieuze cirkel van pesten worden doorbroken.

Als school zetten wij ons actief in voor een schoolomgeving waar kinderen zich veilig voelen. Wanneer er tijd en aandacht wordt besteed aan alle kinderen; wanneer we met elkaar het gesprek voeren over erbij horen en er niet bij horen; over gezien worden en niet gezien worden, dan kunnen we pesten uitsluiten. Wij gaan ervanuit dat kinderen niet willen pesten of buitensluiten, er zit een reden/ behoefte achter het gedrag. Kinderen hebben ons als volwassenen daarbij nodig, dan gaat het ze lukken hun gedrag aan te passen.

Schoolafspraken:

- ◇ Wij zijn aardig voor elkaar
- ◇ Wij houden handen en voeten bij onszelf
- ◇ Wij zijn rustig in de school
- ◇ Wij zorgen goed voor onszelf en elkaar
- ◇ Wij zijn zuinig op onze spullen

Om pesten te voorkomen en aan te pakken, gaan we te werk in 6 stappen:

1. Preventie
2. Herkennen van pestgedrag
3. Ondersteuning bieden aan het gepeste kind
4. Ondersteuning bieden aan de pester
5. Groep betrekken bij het probleem
6. Ondersteuning bieden aan ouders

Wij maken gebruik van Klasse(n)Kracht in de school. De Klasse(n)Kracht visie richt zich op het creëren van een krachtig, sociaal en veilig pedagogisch klimaat in de klas door middel van een gestructureerde aanpak van groepsvorming. Onze aanpak tegen pesten sluit hierop aan.

1.Preventie:

Toezicht: Wij zorgen voor voldoende toezicht op het plein, in de school en tijdens digitale verwerking. Dit vergroot de kans op gewenst gedrag.

Interventies: Wij zetten voldoende preventieve interventies in:

- ◇ Gouden weken en Zilveren weken
- ◇ Klasse(n)Pad
- ◇ MediaMasters
- ◇ Sociaal Emotioneel Functioneren (SEF) vragenlijst
- ◇ Startgesprekken: groepsdynamiek
- ◇ Evaluatie gouden weken

Inzetten op de **groepsdynamiek** in de Gouden weken is essentieel; vriendengroepen en klasgenoten hebben een grote invloed op elkaars gedrag. In een klas waarin respectvol met elkaar omgaan de norm is, zal pesten sneller worden afgekeurd. De groep kan juist helpen om pesten te verminderen door slachtoffers te steunen en pesters aan te spreken op hun gedrag. Wij zetten op school in op de groepsdynamiek, door de lessen van Klasse(n)pad aan te bieden en te volgen. Ondertussen blijven we goed observeren om te kijken of het effect voldoende is.

Aanleren **gewenst gedrag**: Mensvorming, persoonsvorming, groepsvorming; wie ben ik, wie wil ik zijn in relatie tot de ander, hoe ga ik met anderen om. Hoe ben ik een fijne klasgenoot, hoe ben ik een fijne vriend(in), hoe ben ik een fijn mens? Dat begint al in groep 1. Klasse(n)Kracht maakt zich er voor, hand in hand met Klasse(n)Pad . In de bovenbouwgroepen wordt MediaMasters ingezet om de kansen en gevaren van digitale media bespreekbaar te maken.

RESPECT aanpak

- R** : *Regie* voeren op Regels, Routines en Rituelen. Sta samen met je klas stil bij wat je wilt zijn. Bijvoorbeeld: een fijne klas waar hard wordt gewerkt maar waar ook ruimte is voor plezier.
- E** : *Erbij* horen. Ieder kind wil erbij horen. Ook het kind dat zich onmogelijk gedraagt. Juist dat kind! Vervelend gedrag is vaak een schreeuw om aandacht.
- S** : *Samenwerken* en Samenspelen, om de onderlinge verhoudingen te versterken.
- P** : *Persoonlijk* meesterschap van de leerkracht.
- E** : *Energie*, aandacht en concentratie.
- C** : *Contact* en Communicatie, met de klas en met individuele leerlingen.
- T** : *Trainen* van vaardigheden.

2. Pestgedrag herkennen

Pestgedrag herkennen: dit zijn de vormen

Fysiek pesten

Pesten met lichamelijk of materieel geweld, zoals slaan, duwen of het vernielen van spullen. Het is vaak zichtbaar en herkenbaar, maar komt naarmate kinderen ouder worden steeds minder voor.

Voorbeeld

"Ik geef hem elke pauze even een duw, gewoon voor de grap."
"Ik heb drie knippen gezet in haar jas!"

Verbaal pesten

Pesten met woorden: uitschelden, vernederen of belachelijk maken. Het is vaak minder zichtbaar dan fysiek geweld, maar kan diep ingrijpen op het zelfbeeld van een leerling.

Voorbeeld

"Wat heb jij nou weer aan? Serieus..."
"Jij kunt ook echt niets hè, idioot!"

Relatueel pesten

Een leerling bewust buitensluiten, isoleren of zijn/haar reputatie beschadigen. Het speelt zich vaak onder de oppervlakte af en is daardoor lastig te signaleren.

Voorbeeld

"Jij mag niet meedoen, niemand wil jou erbij."
"Als je met haar speelt, hoor je er niet meer bij."

Cyberpesten

Pesten via digitale middelen, zoals sociale media of groepsapps. Het stopt niet na schooltijd en is vaak anoniem. Daardoor voelen slachtoffers zich extra machteloos.

Voorbeeld

"Ik heb die video op TikTok gezet, iedereen moet 'm zien!"
"Ik heb in de groepsapp gezegd dat ze stinkt!"

Wil je meer weten over pesten en klasdynamiek? Schrijf je in voor het gratis kennisdossier 'Pesten en klasdynamiek'

Pesten of plagen, wat is het verschil?

Pesten

Plagen

Intentie

Opzettelijk kwetsend of vernederend

Speels, grappig bedoeld

Frequentie

Herhaaldelijk, systematisch en langdurig

Kortdurend en meer incidenteel

Relatie

Ongelijk: sociaal, fysiek of psychologisch machtsverschil

Gelijkwaardig, rollen wisselen, geen machtsverschil

Gevoel

Slachtoffer voelt zich gekwetst, buitengesloten of angstig

Beide partijen kunnen erom lachen, versterkt soms onderlinge band

Gevolgen

Negatieve impact op zelfbeeld, welbevinden, leerprestaties en soc-emo ontwikkeling

Geen blijvende impact

Wil je meer weten over pesten en klasdynamiek? Schrijf je in voor het gratis kennisdossier 'Pesten en klasdynamiek'

3. Ondersteuning bieden aan het gepeste kind

Het is belangrijk dat het gepeste kind zich gehoord, gesteund en veilig voelt. Als leerkracht kun je door duidelijk en concreet gedrag het kind helpen zich sterker en veiliger te voelen.

Gesprek met het gepeste kind:

- Erken de gevoelens van het kind: “Ik snap dat je je hierdoor verdrietig/boos/bang voelt.”
- Benoem het pestgedrag concreet, zonder oordeel: “Ik heb gezien dat er tijdens de pauze spullen werden afgepakt.”
- Geef geruststelling: “Je staat hier niet alleen in, we gaan samen kijken hoe we dit kunnen veranderen.”
- Stimuleer het kind om zijn eigen gevoelens en ervaringen te verwoorden: “Wat wil je dat er gebeurt als dit opnieuw gebeurt?”
- Zorg voor een rustige, veilige omgeving voor het gesprek (niet in de drukte van de klas).
- Luister actief: knik, maak oogcontact en onderbreek niet.
- Vat af en toe samen wat het kind zegt om te controleren of je het goed begrijpt.
- Laat het kind zelf mee nadenken over mogelijke oplossingen en handelingsopties.

Afspraken die je kunt maken

- Welke stappen het kind kan nemen als het gepest wordt (bijvoorbeeld stop-loop-praat: zeg “Stop met...”, loop weg naar een rustige plek, praat met een volwassene).
- Hoe het kind kan aangeven dat hij/zij zich onveilig voelt (bijvoorbeeld handopsteken, een codewoord gebruiken).
- Concrete gedragsafspraken voor de korte termijn: “Ik spreek drie keer per dag kort met jou om te checken hoe het gaat.”
- Kleine doelen voor het kind: bijvoorbeeld één keer per dag iets positiefs doen in de klas of één keer op een veilige manier voor zichzelf opkomen.
- Evalueer samen met het kind: wat werkt, wat kan beter, wat voelt veilig.

Kernboodschap: Het doel is dat het kind zich gezien, gehoord en gesteund voelt en dat het concrete stappen en keuzes heeft om zelf weerbaarheid te tonen. Alle gesprekken en afspraken zijn gericht op het versterken van het kind zelf.

4. Ondersteuning bieden aan de pester

Pesten kent verschillende oorzaken. Kinderen kunnen pesten om uiteenlopende redenen, waaronder:

- ◇ **Jaloezie:** Het slachtoffer wordt gepest omdat het bijvoorbeeld populair, slim of getalenteerd is.
- ◇ **Onzekerheid:** Pesters voelen zichzelf onzeker en proberen door anderen te kleineren hun eigen positie te versterken.
- ◇ **Stoer** willen doen: Om indruk te maken op leeftijdsgenoten en erbij te horen.
- ◇ **Impulsiviteit:** Sommige kinderen handelen zonder na te denken over de gevolgen.
- ◇ **Concurrentie:** Vooral in prestatiegerichte omgevingen kan competitie leiden tot pestgedrag.
- ◇ **Verveling:** Kinderen die zich vervelen zoeken soms spanning en uitdaging in het pesten van anderen.
- ◇ Afreageren van **frustraties:** Pesters hebben vaak zelf problemen en zoeken een uitlaatklep.
- ◇ **Zelf gepest zijn:** Sommige pesters hebben in het verleden zelf pesterijen ervaren en willen dit anderen aandoen om de controle terug te krijgen.
- ◇ **Groepsdruk:** Een individu kan meegaan in pestgedrag om niet zelf het slachtoffer te worden.
- ◇ Lachen als **beloning:** Wanneer een grapje niet wordt begrensd en anderen meelachen, kan dit leiden tot structureel pestgedrag.

Begrijpen waarom een kind pest, is iets anders dan *accepteren* dat een kind pest. We willen begrijpen waarom het pest zodat we een passende consequentie, hulp of interventie kunnen inzetten.

Stappenplan pester bij incident:

1. Confronteren met gedrag en gevolgen
2. Begrijpen welke reden erachter ligt
3. Grenzen stellen, afspraken maken, consequenties bespreken
4. Helpen relatie te herstellen met gepeste kind

Stappenplan pester bij structureel pestgedrag:

1. (bouw)team informeren
2. Ouders van de pester informeren
3. Driehoeksgesprek: ouders – leerkracht – leerling (IB waar nodig)
  - a. Begrijpen welke reden erachter ligt.
  - b. Afspraken over gedrag + alternatief bieden voor gedrag.
  - c. Afspraken met ouders, wie doet wat?

4. Helpen de relatie te herstellen

Als het pestgedrag blijft voortduren schakelen we de hulp in van Bureau Jeugdzorg of een andere instantie.

5. De groep betrekken bij het probleem

Vriendengroepen en klasgenoten hebben een grote invloed op elkaars gedrag. In een klas waarin respectvol met elkaar omgaan de norm is, zal pesten sneller worden afgekeurd. De groep kan juist helpen om pesten te verminderen door slachtoffers te steunen en pesters aan te spreken op hun gedrag. Wij zetten op school in op de groepsdynamiek, door de lessen van Klasse(n)Pad aan te bieden en te volgen. Ondertussen blijven we goed observeren of het effect voldoende is.

WAT KAN IK DOEN ALS ER GEPEST WORDT?

- 1. Praat erover**
Vertel het aan je juf of meester.
Je mag ook naar de vertrouwenspersoon of een andere volwassene op school.

- 2. Stop zeggen**
Zeg duidelijk dat je het niet leuk vindt.
Loop weg als het doorgaat.

- 3. Help elkaar**
Sta niet stil te kijken, maar help degene die gepest wordt.
Nodig iemand uit om mee te spelen.

- 4. Wees een voorbeeld**
Houd je aan de afspraken van onze klas.
Laat zien dat iedereen welkom is.

- 5. Samen oplossen**
In de klas praten we er samen over met Klassenkracht.
Zo zorgen we dat iedereen zich veilig voelt.

6. Ondersteuning bieden aan de ouders

Ouders zijn van belang bij het tegengaan van pestgedrag. Ouders kennen hun kinderen het best. Zowel de ouder van het gepeste kind als die van de pester zijn waarschijnlijk geraakt door het pesten van leerlingen onderling. Wanneer we in gesprek gaan met ouders zoeken we naar een oplossing. Ondanks dat het benoemd mag worden dat het pestgedrag niet geaccepteerd wordt en dat er consequenties aan (kunnen) zitten, is het oudergesprek niet gericht op verwijten, maar op het zoeken naar een oplossing.

Gesprek met de ouders van het gepeste kind:

- Laat ze gedrag concreet benoemen. Wat hoorde je, zag je, voelde je (fysiek voelen).
- Benoem wat je zelf ziet, hoort en ervaart betreffende hun kind.
- Zoek overeenkomsten, waar zijn jullie het over eens.
- Bespreek verschillen en probeer ze te begrijpen.
- Vertel wat de vervolg stappen zijn in het proces.
- Vertel wat vervolg stappen zijn betreft de pester.
- Bespreek wat er nodig is voor het gepeste kind om zich weer veilig te voelen.
- Waar nodig kan een weerbaarheidstraining geadviseerd worden.
- Voer ook een gesprek met het kind erbij, zodat het zich veilig en gesteund voelt door ouders en school.

Gesprek met de ouders van de pester:

- Hou het feitelijk: beschrijf concreet welk gedrag is gezien of gemeld, zonder oordeel.
- Benoem dat het gedrag niet wordt geaccepteerd en dat er consequenties aan verbonden kunnen zijn.
- Leg uit welke stappen de school al heeft gezet en wat de vervolgstappen zijn in het proces.
- Bespreek samen met ouders hoe hun kind gesteund kan worden in het leren van gewenst gedrag.
- Zoek naar overeenkomsten: waar zien jullie hetzelfde en waar verschillen jullie in inzicht?
- Wees duidelijk over de gezamenlijke verantwoordelijkheid: ouders en school werken samen aan verandering.
- Vraag ouders welke aanpak thuis kan helpen en koppel dit terug naar de aanpak op school.
- Bespreek wat nodig is om te voorkomen dat het gedrag zich herhaalt.
- Voer, indien passend, ook een gesprek met het kind erbij zodat het merkt dat school en ouders samenwerken en dezelfde boodschap uitdragen.

Respectprotocol tegen pesten – Praktisch Stappenplan

Stap 1- Preventie			
Actie / doel	Wie	Wanneer	Hoe / concreet gedrag
Creëren van veilig, inclusief klimaat	Leerkracht, team	Doorlopend, dagelijks	<ul style="list-style-type: none"> - Toezicht op plein, school, gebruik chromebook - Mobiele telefoons worden voor schooltijd ingeleverd - Klasse(n)Pad & Gouden en Zilveren weken - Positief en respectvol gedrag benoemen en belonen - Groepsgesprekken over erbij horen, respect - Kinderen leren situaties te begrijpen en hier woorden aan te geven

2. Pestgedrag herkennen			
Actie / doel	Wie	Wanneer	Hoe / concreet gedrag
Signalen vroeg herkennen	Leerkracht, team	Bij incident of observatie	<ul style="list-style-type: none"> - Observeren: verbaal, fysiek, sociaal, digitaal - Noteer signalen van pesten in Esis: wat, wie, wanneer - Onderscheid plagen vs. pesten

3. Ondersteuning aan gepest kind			
Actie / doel	Wie	Wanneer	Hoe / concreet gedrag
Kind gehoord, gesteund en weerbaar maken	Leerkracht, klas	Zo snel mogelijk na incident	<ul style="list-style-type: none"> - Plan rustig gesprek - Zeg: gevoelens erkennen, concreet gedrag benoemen, geruststellen - Doe: actief luisteren, onderliggende hulpvraag duiden, samen oplossingen bedenken, oefenen weerbaar gedrag - Maak afspraak: wie aanspreken, signalen geven, korte-termijndoelen, evaluatiemoment - Bij structureel gedrag: ouders informeren

4. Ondersteuning aan pester			
Actie / doel	Wie	Wanneer	Hoe / concreet gedrag
Gedrag stoppen, verantwoordelijkheid nemen, gewenst gedrag aanleren	Leerkracht / IB'er	Direct bij incident / structureel bij herhaald gedrag	<ul style="list-style-type: none"> - Confronteer gedrag en gevolgen - Begrijp reden voor gedrag, onderliggende hulpvraag duiden - Stel grenzen, maak concrete afspraken - Herstel relatie met gepeste kind - Bij structureel gedrag: ouders informeren, driehoeksgesprek, alternatieve gedragingen aanbieden - Bij aanhoudend gedrag: externe hulp inschakelen

5. Groep betrekken			
Actie / doel	Wie	Wanneer	Hoe / concreet gedrag
Groepsnorm versterken, pestgedrag afkeuren	Leerkracht	Doorlopend	<ul style="list-style-type: none"> - Klasse(n)Pad en Gouden weken lessen volgen - Posters / kaarten "Wat kan ik doen als er gepest wordt?" gebruiken - Groep stimuleren slachtoffer te steunen en pesters aan te spreken

6. Ondersteuning aan ouders			
Actie / doel	Wie	Wanneer	Hoe / concreet gedrag
Samenwerking ouders – school	Leerkracht / IB'er	Bij incident / structureel	<p>Ouders gepeste kind: gedrag concreet benoemen, overeenkomsten en verschillen bespreken, vervolgstappen uitleggen, kind betrekken indien nodig</p> <p>Ouders pester: feitelijk gedrag bespreken, consequenties benoemen, afspraken maken over aanpak thuis/school, kind betrekken indien passend</p> <p>Afspraken noteren in Esis.</p>